

STÄMMNING

Nr 2 2023

Foto; Anders Östlund

Ordförande har ordet

I skrivande stund när det faktiskt är uppehåll från allt regnande och himlen ljusnat något, känns det bättre att tänka tillbaka på sommaren som varit. Vi stånkade oss igenom maj o juni i torka och värme, minns att jag längtade efter regnet i slutet av månaden och tänkte att när det kommer ska jag inte klaga. Det första regnet kom som en befrielse, doften av blöt mark var himmelsk. Jag bar med mig den där härliga känslan som regnet gav ett bra tag, nu känns det som vi fått tillräckligt!

Vi packade husvagnen och for upp till dalarna, spelsugna och "stämmo peppade" sådär som man blir efter några års uppehåll, vi fick ju covid lagom till förra årets stämmor och hade ett uppdämt behov. Vädret var ju som bekant inte det bästa men vi hade kul ändå, det finns ju förtält! I Östbjörka var det hållregn i början men vi spelade i traktorkärran först och senare mellan skurarna utomhus. Det blev många fina musikaliska möten och spelandet gick som en dans. Det var längesedan jag tyckt att det var så härligt att spela! Vi besökte även Boda-stämman där det blev mycket roligt spel och några fina konserter att lyssna på.

Efter stämmoveckan åkte vi till fjällen och njöt av blomsterprakt i form av orkidéer och sommarblommor. Det var fint att få umgås med båda döttrarna några dagar som också var där. På slutet av veckan kom även barnbarnen med pappa och barnens farfar. Det blev en riktig familjeträff däruppe, det var härligt! Efter det var det bara hem och packa om för en resa till Åland/Björkö där vi har goda vänner som bor. Vi hann även med en spelmansstämma utanför Mariehamn på Önningeby hembygdsgård. Det kändes som vi förflyttats tillbaka till dalarna, för där var hela Falu spelmanslag! Det blev många dalalåtar till fram på nattkröken! Mycket spel blev det under dagarna på Björkö, samt ett och annat havsbad.

I början av augusti styrde vi kosan mot Sunne och Västana teater för att se årets produktion -Solens Dotter, ett samiskt epos. Det blev en fantastisk upplevelse för alla sinnen, i mitt tycke en av Västana teaters bästa produktion! Det var suggestivt från första stund, spännande och vackert med häftiga färger både i musik o dräkter. Jag satt med tårarna rinnande nedför kinderna och immande glasögon flera gånger. Det blev även några låtar i Sunne tillsammans med maken och min syster, jag är så privilegierad som har människor i min närhet som älskar att spela, det berikar verkligen livet.

Efter helgen i Sunne for maken o jag upp till Ängskär vid nordupplandskusten och fick några fina dagar vid havet. Denna sommar har vi missat flera av länets stämmor, tur att det finns många fina bilder så vi kan se i efterhand hur trevligt ni hade. Flera reportage finns ju att läsa i tidningen och förhoppningsvis har någon lagt upp några filmer på sociala medier så vi kan höra hur bra det lät också!

Nu kommer hösten med stormsteg och nya utmaningar väntar. Närmast är veckoslutskursen med Mia Marine, den ser jag fram emot!

Detta är min spelstil säger Per Saxholm

1. Per fått sitt spelsätt ifrån?

Har fått mitt spelsätt från de spelmän i Öst-Värmland som jag lyssnat till. Tagit efter deras spelsätt.

2. Hur gick det till?

Genom att lyssna och så småningom komma fram till hur musiken fungerande och hur den lät. Efter hand gav det sig hur rytm o melodi (i den Öst-Värmländska musiken) förhöll sig till varandra.

3. Av vilka spelmän har Per inspirerats mest av?

I princip alla dem som jag mött har jag känt inspiration ifrån; svårt att enkelt peka ut en enskild. Dessutom fanns det –

tycker jag – en samsyn hos alla dessa om hur musiken var utformad.

4. Hur använde spelmännen musiken?

För min del handlade det om att lyssna in och spela själva musiken i och med att danserna var utgångna från deras tid och att de själva inte var aktiva i dansmiljöer. Den Öst-Värmländska musiken o Bergslagsmusiken i gränsbygderna har varit **totalt** opåverkad av spelmansrörelsen o Ungdomsringen – vilket gjort att musiken haft sin egen genuina karaktär.

5. En låt som tog tid att lära sig?

Vilken låt tog dig mest tid att lära?

Väldigt olika – kan inte precisera någon speciell låt. Ibland var det rytmen som var det knepiga, ibland själva melodiflödet (om jag så kallar det).

6. Per spelar idag på samma sätt som han gjorde när Ulf träffade honom för 45 år sedan! Hur har du lyckats med det att bevara ditt spelsätt?

Helt enkelt därför att såväl jag som Lennart Gybrant har bibehållit det spel som vi en gång lyssnade till och som vi sedan blev förankrade med.

7. Per hade ingen inspelningsutrustning som ung och han har heller aldrig som vuxen haft tillgång till att spela in låtar så han tvingades redan som barn att lära sig alla låtar samt historierna kring spelmännen och deras låtar utantill! Varför skaffade du ingen inspelningsutrustning?

Jo, jag har haft inspelningsutrustning ibland; en kassettbandspelare jag drog med ibland. Har lite material hemma, men det är mer snuttifierat. Dessutom var det flera som inte alls tyckte om att bli inspelade. Så somliga har jag **inget** inspelat av, andra lite mer, och från några har jag låt oss säga ett par låtar som går bra. När jag får tid ska jag lyssna igenom det jag sparat och välja ut det som är lämpligt att publicera. Lennart ska göra likadant med sitt material – det blir ju ibland av privat natur också – så det är viktigt att materialet är relevant redigerat.

Andra instrument än fiol och nyckelharpa som huvudinstrument;

I några nummer av STÄMNING kommer vi att låta några av ÖLFM's folkmusiker med andra instrument än fiol och nyckelharpa dvs de dominerande att få presentera sig och hur deras instrument fungerar i folkmusikgenren.

I detta nummer av STÄMNING är sången och rösten i fokus. I kommande nummer är fokus på instrumenten munspel, flöjt och dragspel för att sedan avsluta serien i första numret för 2024 med cittern, basen och säckpipan.

Rösten är mitt närmaste instrument säger Sofia Thoresdotter

När jag utbildade mig till musikerapeut på 90-talet pratade vi ofta om vilket instrument som var bäst lämpat att använda under sessionerna, piano eller gitarr. Det fanns för och nackdelar med båda. Vad man till slut valde berodde delvis på vilket av instrumenten man själv var bäst på och dels på vilka slags jobb man fick. De flesta av oss kuskade runt på många olika ställen efter utbildningens slut och då var gitarren det bästa, men några fick jobb någonstans där det stod ett piano.

En av våra lärare sa att rösten var det bästa instrumentet.
- Det är så lätt att gömma sig bakom gitarren eller pianot, sa hon. Det blir som en mur mellan er och era klienter. En gång fick vi i uppgift att under en hel vecka lämna vårt instrument hemma när vi åkte ut till våra praktikplatser inom äldre och barnomsorg. Många i min klass tyckte att de kände sig osäkra och kanske till och med skyddslösa. Själv kände jag det som en befrielse. Jag tyckte att jag fick mycket bättre kontakt med mina klienter. Jag kom närmare både rent fysiskt och känslomässigt.

När jag jobbade med babyrytmik sa föräldrarna ofta att det var så sällan de var med om att "bara" sitta ner och sjunga tillsammans så som vi gjorde där. Både föräldrarna och barnen tyckte mycket om det. Sången skapade liksom ett rum omkring oss, ett rum där det fanns lugn och koncentration.

Vid de få tillfällen jag har varit med om att någon har ställt sig på en scen och sjungit, utan något annat än sin röst har jag känt en särskild kraft. Det är något ursprungligt över vår röst, vårt allra första instrument. Det finns en kraft och en sårbarhet som är starkt berörande med den.

Rösten är också det mest personliga instrumentet. Visserligen kan vi känna igen en speciell musiker på spelsättet, tänk bara på Jan Johanssons sätt att spela piano, men det hör till undantagen. En röst, däremot, den känner vi nästan alltid igen.

För mig har rösten alltid varit mitt viktigaste instrument, både i arbetet som musikerapeut och som utövande musiker. Men ärligt talat, att rösten är så viktig i mitt eget musicerande beror nog mest på att jag, som en bekant uttryckte det, sjunger bättre än jag spelar.

Norrberga samlingen Låtar från Glanshammar

överlämnad till Visarkivet

Nu är notsamlingen från Norrberga, Glanshammar, på plats hos Visarkivet i Stockholm. Onsdagen 5 april överlämnades de till forskningsarkivarie Madeleine Modin som tacksamt tog emot de tre notböckerna.

- Vi uppskattar verkligen att de har lämnats in hit, säger hon.

Stämning har tidigare berättat om notböckerna som påträffades av en tillfällighet förra sommaren. De är efter tre lokala spelmän i Glanshammar som var verksamma vid mitten av 1800-talet. Några av låtarna har varit kända sedan tidigare. De fanns med i kapitlet om Einar Olsson, Lillkyrka i Svenska låtar, Närkedelen, som gavs ut i början av 1930-talet, men spelhäftena de hämtades ur har sedan dess varit försvunna. De tre spelmännen är Olof Andersson i Norrberga (1822-1871), Per August Larsson, Skogsberg (1841-1915) och Erik Nilsson, Löre (1841-1878). Av dessa är endast den senare,

Erik Nilsson, tidigare representerad i Visarkivets databas.

- Erik spelade klarinett liksom jag, så det värmer lite extra att bidra till dokumentationen om honom, säger Magnus Börjesson som återupptäckte noterna och sett till att de nu hamnat hos Visarkivet.

Det nothäfte som sedan tidigare finns efter Erik Nilsson på Visarkivet har av notskriften att döma förmodligen skrivits under ungdomsåren på 1850-talet. Nu kompletteras det med en större bok från 1863 med 198 låtar. Där finns bland annat den kända polskan "Nerifrån" som ofta spelats vid stämmor i länet.

Rätt ställe

- Spelmansböckerna har kommit till rätt ställe. Här förvarar vi dem på ett säkert sätt i ett gynnsamt klimat så att de rent fysiskt bevaras för framtiden, men håller dem samtidigt tillgängliga för allmänheten, förklarar Madeleine Modin.

Böckerna kommer att skannas in och presenteras på Svenska visarkivs hemsida.

Men för den som är intresserad av att titta på dem i verkligheten, så är vem som helst välkommen att besöka oss i Stockholm. Om våra ordinarie öppettider inte passar, så går det alltid att avtala en annan tid med någon av oss forskningsarkivarier som arbetar här.

Madeleine Modin tycker att fyndet är värdefullt.

Det är sällan vi får in äldre spelmansböcker som de här nuförtiden. De är intressanta för att de både är daterade och har namn liksom tydlig proveniens, och att en del av låtarna inte finns med bland Folkmusikkommissionens avskrifter och uppteckningar efter samma spelmän gör dem än mer värdefulla.

Som Stämning tidigare berättat har ett av häftena, Olof Anderssons, tryckts upp i en begränsad faksimilutgåva:

”Låtarna i Norrberga”. Häftet finns att köpa via ÖLHF:s hemsida eller direkt av Magnus Börjesson.

- Det känns verkligen bra att nothäftena nu finns hos Svenskt visarkiv. Jag hoppas också att

uppmärksamheten kring fyndet gör att fler av låtarna spelas, för många är verkligen jättebra, och att det blir lite mer fokus på de här Glanshammarspelmännen, säger Magnus Börjesson.

Text och Bild Magnus Börjesson

Isak Bergström; Utvecklingsledare Musik inom Region Örebro

Vem är du och vilken bakgrund har du?

Sedan augusti 2022 jobbar jag med att främja länets professionella musikliv. Jag är i grunden musiker som studerat på Kungliga Musikhögskolan i Stockholm, därefter bosatt i Västra Götaland ett par år och sedan våren 2019 finns jag i Örebro som också är min sambos uppväxt ort. Här hamnade jag först på juristprogrammet under två år innan jobbet som utvecklingsledare på Region Örebro län dök upp. Uppväxten var i Hälsingland mitt i folkmusiksmeten där jag själv for runt med mitt dragspel, medan syskon och föräldrar spelade nyckelharpa och fiol.

Vilka aktiviteter kommer du att driva under närmaste året?

Flera. Initialt har mitt uppdrag varit att kartlägga länets musikliv och ta fram förslag på insatser. Framöver kommer jag jobba

med musiklivets breddning både geografiskt och genremässigt och jag kommer också ha ett visst fokus på samverkan både inom länet och nationellt. Barn och unga finns förstås med i uppdraget. Konkret innebär det att jag vill samla länets konsertarrangörer för att dela erfarenheter, diskutera utmaningar och möjligheter i länets musikliv och för att få input på vad jag kan göra för dem. På samma sätt vill jag också samla länets professionella musiker med samma agenda. Jag vill också hitta samverkan med länets kommuner, studieförbund, med flera för att på så många sätt som går öka mängden musik på hög nivå inom en bredd av genrer för invånare i hela länet, såväl barn som vuxna och äldre.

Hur kan din roll konkret stödja/hjälpa ÖLFM och dess medlemmar?

Det finns en fantastiskt fin folkmusiktradition och många engagerade och kompetenta aktörer i vårt län, men jag tror att länet och dess invånare kan ännu mer. På sikt tror jag att spelmansstämmorna, konserterna, de professionella utövarna skulle kunna vara fler och publiken skulle kunna vara ännu större. Lyckas vi med det kommer så klart också den folkmusikaliska låtskatten att bli än mer levande, alltifrån Närkesamlingen till Svenska låtar och nutida kompositioner. För att komma dit tror jag att samverkan kring arrangörsfrågor och stöd till nuvarande eller blivande professionella musiker är superviktigt. Jag tror också att vi måste prata om hur möjligheterna för unga ser ut att aldrig sluta spela och att från barnsben till vuxen ålder ha ett sammanhang för sitt musikutövande.

Närkespelmannen Conrad Sandsten

Vad det var som förde Conrad Sandsten i min väg. Jag är inte alldeles säker men det bör hänga ihop med mitt intresse för Abraham Hagholm (1811-1890), folkskollärare och låtupptecknare i Godegårds socken under 1800-talets första del. Flera av Hagholms låtar har anknytning till Närke och storspelmannen Rulin. Hela samlingen bär karaktären av musik i en gränsbygd, där det inte är viktigt om det handlar om Östergötland eller Närke. Jag blev intresserad av hur musiken kunde förmedlas i dessa trakter och min blick riktades på Medevi brunn, där Hagholm vistats som fattiggäst och patient under flera år på 1830-talet och sedan som socialt etablerad under senare år. Det är omvittnat att Hagholm fick underlag för sina uppteckningar här. Min fråga blev. Hur gick det till? Vem förmedlade? Fanns det namn, eller uppteckningar?

Conrad Sandsten var en indelt soldat i Närkes och Värmlands regemente, och tjänstgjorde i Kumla med omgivning. Han behärskade både fiol och klarinett, vanligt hos militärmusiker vid denna tid. Han hade även goda kontakter med allmogespelmannen, vilket också var vanligt vid denna tid. Det finns många belägg från Närke.

Sandsten efterlämnar två spelmansböcker, av vilka den ena, som är tänkt huvudsakligen för fiol, består av en huvuddel och flera mindre samlingar, och den andra är för klarinett. Uppteckningarna sker i början av 1800-talet. Fiollåtarna är övervägande polskor och klarinettmusiken anknyter till dåtidens militärmusikrepertoar i både civil och militär dräkt. Den liknar i mycket den musik som förekom vid hälsobrunnarna under 1800-talet och intill våra dagar. Polskorna har lokal prägel och påminner i stort om Hagholms samlingar

Eftersom jag själv är fiolspelman har samlingen av fiolnoter varit särskilt intressant för mig. Jag har skrivit av samtliga nummer i samlingens huvuddel tidvis med ganska stort huvudbry. Jag har fått ovärderlig hjälp i tolkningen av materialet av Ulla Carin Libert i Snavlunda. Ulla carin bidrog också med sin kunskap om

spelmansmusik från Närke och hjälpte mig få kontakt med militärhistoriker så att jag kunde leta mig vidare på detta område som för mig var totalt obekant. Under hektiska månader i slutet av förra året och början av innevarande lyckades vi göra en tolkning av noterna som vi båggenomlämnar överensstämmer väl med originalet. Jag hoppas nu att dessa noter ska komma till användning.

Jag har för avsikt att delge Spelmansförbundet inte bara Sandstens biografi utan även den renskrivna notsamlingen.

Under större delen av sin karriär som musiker arbetade min far, Leif, som konsertmästare i Örebro symfoniorkester och senare kammarorkestern, det som blev ursprunget till Den svenska kammarorkestern. Jag tillbringade många somrar i Bergslagen och återvände i vuxen ålder till liknande trakter, en kulturbygd präglad av sjö och skog och järn, nu i nordvästra Östergötland. När jag tänker på Sandsten och hans musik väcker det en särskilt genklang i mitt hjärta. Det är därför.

Peter Berry

Svunna tiders dans och musik i Medevi Brunn

Spelmannen Abraham Hagholm (1811–1890) från Godegård efterlämnade en notbok från 1836 med över 300

dansmelodier! Hans vistelse som patient i Medevi Brunn gjorde mig nyfiken på Nordens äldsta hälsobrunn, belägen i Östergötland några km från gränsen till Sydnerke. Vad fanns skrivet om dansen och musiken vid denna kurort?

Medevi Brunn var under 1700-talet en betydelsefull plats inte bara medicinskt och politiskt. Här var platsen där överklassen roade sig! Här såg man på amatörspektakel i teaterladan, deltog i maskerader och i lekar, spelade kort och biljard. Och här dansade man! Både som ett hälsosamt inslag och som ett rent nöje. Redan år 1709 dansade man på en dansbana i brunnsparken, omgiven av träbänkar. Från år 1750 och under resten av seklet, i den stora brunnessalen där danslystna gäster rörde sig i kontradanser, gavotter och menuetter.

En dansbana, omgiven av träbänkar! Kanske allmogen smyglyssnade till musiken och kikade nyfiket på brunnsгästerna som dansade livliga kontradanser, pollonesser och sirliga menuetter. De fattiga och sjuka som under några sommarveckor fick vård på Lasarettet i Medevi Brunn, delvis på de förmögna gästernas bekostnad, måste hålla sig på den andra sidan om landsvägen förutom när de drack brunn och när de besökte brunnskapellet. Men kanske

kunde dom ibland höra tonerna från dansbanan på ”den rika sidan”...

Redan år 1682, hade Aurora von Köningsmarcks brev till sin kusin spritt ryktet om Medevi Brunn och lockat den förmögna aristokratin till kurorten – breven fungerade tydligen som en slags reklambroschyrer. Den 20-åriga Aurora intresserar sig föga för brunnskuren (vatten och diet, sömn samt from gudsförtröstan), förutom dansen (motion). Hon berättar fantasifullt om maskeradbaler, måltider under klang av violiner, glada upptåg och fester med dans i pastorala idyller. *Musique champêtre* ljuder från oboe och flöjt, trummor, trumpeter och cymbaler.

Bilden på Aurora Köningsmarck dansande i Medevi (KB)

Spelmännen som ackompanjerar sången står dolda bakom träden och man kan bara ana den objudna publiken bakom alléer och amfiteatrar som storögt bevittnar spektaklen.

Sommaren 1725 återupplivades Auroras lantliga maskerad. En burlesk fest ordnades som hade formen av ett bondbröllop – med aktörer från den grekiska mytologin! Längst fram i processionen gick flöjtblåsare, därefter brudparet och deras följe som bland annat bestod av sexton bacchanter (vilda, galna kvinnor) med nyckelgigor, säckpipor, stekpannor och mässingsbäcken! Sist följde en rad utklädda brunnsгäster. På en amfiteater framfördes versläsning, sång- och musiknummer innan den allmänna balen öppnades.

Häradshövding Odencrantz besökte Medevi Brunn i början av 1800-talet och förde dagbok. Sommaren 1807 skriver han: ”...kavaljererna... dansa som besatta på midsommarbalen... De nya kadriljerna voro alltför vackra, men turerna fordrade balettsteg. Valsen var alldeles bannlyst...”

Så tidigt som år 1722 nämns midsommarfirandet i Medevi. Och midsommarafton år 1770 fick brunnen besök av kronprins Gustaf (den blivande Gustav III). Högrunnen i Medevi var en gammal s k midsommarkälla. Vattnet sades hjälpa mot bland annat ofruksamhet och värk. ”Ännu 1803 samlades 600–800 personer midsommartid vid källan. Som på många håll var det marknad, det var fest och drickande ur källan enligt de gamla sederna när vattnet sades få en särskild styrka just på midsommarafton.”

En marknad! Det var fest - med allmogespelmän? Vilka deltog i midsommarfirandet?

Brunnsgästerna och deras tjänare men kanske även allmogen, lasarettshjona och de anställda på brunnen bland annat läkare, apotekare, klockare eller organist, baderskor, stallpersonal och kuskar till utflykterna med häst och vagn. Och orkestern med alla musiker, förstås! Det var ett rikt musikliv vid Medevi Brunn. Musik till vattendrickande på morgonen, till andakterna i kapellet, till middagen, till dansen på kvällen och under konserter.

Under 1800-talet förlorade Medevi sin karaktär av aristokratiskt sommarnöje och blev en borgerlig kurort. Den nuvarande societssalongen fick efterträda brunnssalen som danslokal. Den 23-åriga Mathilde Foy besökte Medevi Brunn sommaren 1836 och hon skriver i sin dagbok: *"Den 16 juli var det stor bal i salongen. Den inledes med en angläs. Därefter kommer en vals... och efter valsen följer en glad kotiljong!"*

Alltsedan 1870-talet spelar Medevi Brunnssorkester varje sommarkväll *Grötlunken* dvs Zikoffs marsch och besökarna tågar efter orkestern. Spelmannen C V Rulin (1838–1918) från Lerbäck i Sydnärke,

har tecknat ned *Grötmarsch vid Medevi 1876 o 77* i en av sina notböcker. Rulins böcker är fyllda med valser, gamla och nyare polskor, fransäser, polkor och kadriljer.

Vid hälsobrunnarna har i alla tider anlitats skickliga musiker, ofta var det militärmusiker eller sommarlediga musiker från städernas orkestrar.

Militärmusikerna liksom klockarna och organisterna rörde sig mellan olika slags miljöer. Notkunniga, med en bred repertoar. Oftast trakterade de flera olika instrument. Många spelmansböcker dvs handskrivna notböcker har tillhört klockare och organister, eller personer i deras närhet.

Folkskolläraren Abraham Hagholms notbok innehåller ca 350 dansmelodier, bland annat pollonesser, valser, kadriljer och polketter. Abrahams vän, Godegårds organist Carl Gustaf Sundblad (1815–1905) spelade även fiol. Hans notbok är från 1835 och innehåller 25 dansmelodier: pollonesser av 1700-tals karaktär, kadriljer, valser och anglaiser.

Kanske hade Sundblad låtarna efter sin far Samuel (född 1783), klockare i Godegård. Eller efter organisten i Tjällmo, Johan Rydvall som lärde Carl Gustaf spela fiol. I vilka sammanhang spelades dessa dansmelodier? På Medevi säteri

eller hos familjen Grill på Godegårds säteri? Kanske i Medevi brunn... Hemma hos Abraham Hagholm? Ett tiotal av melodierna i Sundblads notbok finns även hos Hagholm. En av Sundblads valser är det nog Hagholm som har tecknat ned – samma handstil som i Hagholms egen notbok!

Några av Sundblads låtar finns även i en notbok från 1833 efter J E Carlsson (1814–1898). T ex Hagholms vals i Sundblads notbok – en variant av den kallar Rulin för *Anna Cajsas vals*. Enligt Carlssons sondotter skulle hennes farfar ha arbetat som klockare. Denna östgötska spelman fann kärleken i Sydnärke och flyttade från Godegårdstrakten till Norra Hunna, Snavlunda. Carlssons notbok innehåller ca 160 dansmelodier: pollonesser, valser, kadriljer och anglaiser.

Brunnsgästerna i Medevi har berättat för oss om dansen och musiken. Vi har många kadriljer, valser, anglaiser och pollonesser i lokala notböcker från 1830-talet – vissa av melodierna hamnade säkert på dåtidens tio i topp-lista! Vad sägs om att nu 200 år senare återuppliva dessa hits och spela låtarna till dans?

Ulla Carin Libert
(För info om källor:
uc.libert@gmail.com)

Jeremiasstipendiet till Ulrika Linder

Den årligen återkommande Jeremiasdagen, vilken arrangeras av föreningen Wadköpings Vänner, gick av stapeln den 20 augusti i Teaterladan i Wadköping. Tröstlösa Kapell (med Anna och Magnus Börjesson samt Åsa och Anders Borehed) underhöll med både egna och andras tonsättningar av några Närkediktare; "den blyge" – Levi Karlsson från Skyllberg, Esse Björkman från Örebro samt självklart "Jeremias i Tröstlösa" – Levi Rickson. I programmet ingick, som brukligt är, utdelningen av årets Jeremiasstipendium.

Det är ett stipendium, instiftat till minne av "Jeremias i Tröstlösa" - Levi Rickson, som delas ut av Stiftelsen Jeremiasfonden. Stipendiesumman är på 25 000 kr.

Till 2023 års Jeremiasstipendiat utsågs Ulrika Linder som var på plats och tog emot stipendiet, blommor och ett fint diplom av stiftelsens styrelseledamot Peter Ekström. Jeremiasfondens motivering till att Ulrika fick stipendiet lyder: "Tecknare och författare Ulrika Linder tilldelas 2023 års Jeremiasstipendium om

25 000 kr. Ulrika har något intressant att berätta på olika sätt genom bild och ord när hon tecknar ögonblicksbilder från arbetslivet och från familjelivet som småbarnsförälder. Hon arbetar mångsysslande i Jeremias i Tröstlösas anda, även på sociala medier, och är ett självklart val som stipendiat 2023." Ulrika har gett ut två böcker, "Återvinningscentralen" (2020) och "Diskbänkstecknaren" (2023). Hon finns även på Instagram under namnet "diskbänkstecknaren". Eftersom Ulrika också är en duktig musikanter hade hon med sig sin ukulele och tillsammans med Tröstlösa Kapell framförde hon en härlig version av Evert Taubes "Sjuttonde balladen". Vi säger STORT GRATTIS till Ulrika! /Text: Anders Borehed, foto: Åsa Borehed

Sommarens händelser

Unga Glysar lägret 2023

Tidigt i somras, eller om man så vill: sent i våras, var det dags igen för det årligen återkommande Unga Glysar-lägret. Ett uppskattat spelläger för länets unga spelmän, ungdomar mellan 8-20 år, som har

fått upp ögonen för folkmusik. Lägret är ett samarbete mellan ÖLFM och länets alla kulturskolor. Tack vare extra bidragsgivare som bl.a Kulturens, har lägret kunnat genomföras i många år. Lägret går

av stapeln i slutet av maj varje år, från lördag morgon till lunch på söndag.

I år hade lägret ca 80 deltagande barn och ungdomar. Lägret hölls på kulturskolan i Lindesberg. Under dagarna fick alla ungdomar delta i en härlig blandning av låtkurser, lekar, häng med kompisar och bad för den som ville. För låtutlärnin-
 g och spel delades barnen in i mindre grupper efter den spelnivå man befinner sig på. Årets spelledare, Karin Nordberg, Anna Johansson, Camilla Malen Friman, Rikard Hägerstrand och Eva Torsell Hansson, ansvarade för låtutlärnin-
 gen i de olika grupperna. Till sin hjälp hade de Ines Schults, en före detta elev och deltagare på lägret, som i år var med som hjälpledare och ansvarig för mycket uppskattade pauslekar. Med på lägret fanns också en uppsättning av snälla föräldrar som såg till att viktiga

saker som fika, kiosk och övernattning fungerade.

Framåt kvällen blev det dags för den kanske viktigaste punkten på schemat av dem alla: Att ligga på sin madrass, titta på film och äta godis ihop med kompisarna. Klassrummen förvandlades till stora sovsalar där golven fylls av madrasser. Innan filmvisningen behövde nödvändigt tilltugg införskaffas och köerna ringlade sig långa när kiosken äntligen öppnade.

Lägret avslutas varje år på spelmansstämman i Siggebobyttan, och så även i år. Alla lägrets deltagare gick i spelmanståget tillsammans med de övriga spelmännen på stämman.

Unga Glysarna fick också framföra några låtar på scenen för en stor publik av spelmansstäm-
 mo besökare och föräldrar. En traditionsenlig fikabiljett delades ut innan det var dags att säga; Hej då, vi ses nästa år igen.

Karin Nordberg, en av ledarna på lägret märker att Unga Glysar-
 lägret är väldigt uppskattat av ungdomarna. De tycker om att få "bara spela", utan några höga krav. All träning sker tillsammans och på gehör och däremellan är det mycket fri tid där barnen kan umgås med varandra och få uppleva den härliga läger-känslan.

Vid pennan Tania Frid, fritt skrivet efter intervju med Karin Nordberg.
 Foto; Anders Östlund

Siggebohyttan stämman

Solen sken och syrenerna blom-
 ade under årets spelmansstämman i Siggebohyttan. Josefin Paulsson från Bråddebo utanför Sala höll i låtkursen för barn i Unga Glysar och elever från musikskolorna i länet, samt andra intresserade. Josefin berättade under sitt eget framträdande om historien kring

flera av låtarna och det nätverk av relationer som hade fört traditionen vidare från generation till generation, mellan makar, föräldrar och barn. Josefin Paulsson visade också upp en märklig svartbetsad fiol som hade överlevt fram till i dag och som på ett magiskt sätt hade hållit en enda melodi

inom sig, men bara just denna enda melodi, men en som Josefin till slut lyckades få den att ge ifrån sig. Det var Hins polska! Hon berättade också om melodier för trollformler och besvärjelser, som exempelvis för det ödesmättade i den vardagliga händelsen, att en ko skulle kalva, men inte bara

kalven, utan kanske hela familjen var beroende av kon och dess mjölk, för sin överlevnad. Det var ju på 1800-talet. Det blev som min gammelfaster sade: Det kom att dröja fram till moderniseringen och elektrifieringen innan oknytt och skrock gav upp sitt grepp över människorna. Så något av vad

musikeleverna tagit del av på dagens spelmansstämma har djupa rötter och visar på hur betydelsefulla alla trådar i väven varit och är, som våra kulturbärare var och en för sig vävt och väver i det lilla. Snart kommer den här dagens ungdomar att bli våra nya kulturbärare. Vad kommer de att

kunna berätta om den musik som de då framför. Den här dagen fick de i alla fall, efter att ha gått med under fanorna i det traditionella spelmanståget, prova på att spela inför publik.

Text och bild
Anders Östlund

Förutom riksspelmannen och världsmästaren på nyckelharpa Josefín Paulsson, medverkade som allspelsledare Olle Linder. Lärare från lägret Unga Glysar var, med hjälp av Inez Schultz, Karin Nordberg, Anna Johansson, Camilla Friman, Rickard Hägerstrand, samt Eva Thorsell-Hansson

ETHNO lägret

På årets Ethnoläger i Rättvik deltog Greta och Fabian, två unga folkmusiker från Örebro. Vi hade en fantastisk vecka tillsammans med andra ungdomar från hela världen med utbyte av kultur och tradition genom musik och dans.

I slutet av juni drog årets Ethnoläger igång. Ethno Sweden, som är det folk- och världsmusikläger som hålls i Rättvik, var det första av de 40 Ethnoläger som idag arrangeras världen över.

Ethnoprojektet startades år 1990 i samband med Faluns folkmusikfestival för att genom musiken föra samman unga musiker från världens alla hörn. Genom Ethnolägren delar ungdomarna med sig av sin kultur och tradition. Tanken är att på så sätt skapa förståelse, tolerans och acceptans.

Genom SSR kan varje läns spelmansförbund ge ut

stipendium till svenska deltagare för att få åka på Ethno Sweden. I år var det vi, Greta och Fabian, som fick representera Örebro län och bege oss upp till Siljan.

På sommarens Ethnoläger deltog över 80 ungdomar från totalt 16 olika länder, bland annat Frankrike, Australien, Estland, Ukraina och Chile. De representerade länderna och deras deltagare skiljer sig alltid från år till år, vilket gör att inget Ethno är det andra likt.

Representanterna från de olika länderna fick chansen att hålla en workshop för de övriga deltagarna och lära ut en låt från sitt land. På plats fanns även konstnärliga mentorer som gjorde ett enormt arbete med att få allt att gå ihop. De bestod av professionella musiker som bland annat hjälpte till att lära ut och arrangera låtarna.

När alla länder hade haft sina workshops och alla låtar var på plats, var det dags för repetitioner där de slutgiltiga arrangemangen sattes. I slutet av veckan hölls en mindre konsert på Bingsjöstämmans invigningsceremoni. Lägret

avslutades med en stor final i Rättviksparken.

Men det tog inte slut där. Efter konserten blev det nämligen jam och dans hela natten lång. Alla ville ta vara på de sista timmarna innan bussen med de internationella deltagarna bar av mot Arlanda. Det var inte ett öga torrt när vi vinkade av bussen på förmiddagen dagen efter, till och med himlen öppnade sig.

Det var en otrolig vecka med långa nätter och intensiva dagar och vi lärde känna fantastiska musiker och människor. Det var en trött Fabian och Greta som lämnade Rättvik. Vi somnade med en gång och vaknade inte förrän vi var tillbaka i Örebro.

Tack ÖLFM för att vi fick möjlighet att ta del av den här upplevelsen!

//Fabian och Greta

Stämmovecka

Det var med lite oro i kroppen jag styrde kosan mot Dalarna och Stämmoveckan i början av Juli eftersom vädret svängt från underbart sommar väder till prognos på rikligt med regn, mina farhågor besannades dock inte även om det var lite skurar ibland.

Numera går det att gå på kurser både i Leksand, Boda och Bingsjö i stort sett hela veckan vilket jag brukar utnyttja för efter många år på denna festival så är de flesta turist attraktionerna redan utforskade så det är kul med lite nytt att lära sig.

Måndagskvällen blev på Boda Hembygdsgård där två norrmän stod för musiken både som konsert och till dans. De var verkliga ekvilibrister på sina respektive instrument så konserten blev något alldeles extra.

Tisdagskvällen stod Bingsjö på programmet med bland annat spel med Malung Folkhögskola. Vad

många duktiga spelmän den skolan har utbildat.

Onsdagen var ju Bingsjö naturligtvis i fokus. Scen programmet med Spöket i Köket tycker jag var ett höjdarinslag dels deras spel dels den entusiasm som ETHNO lägrets deltagare visade i den improviserade dansen framför scenen härligt med ungdomlig energi.

Torsdagskvällen blev en regnig historia i Östbjörka men det blev bra spel under tak på en av dansbanorna. I duggregnet utanför dans-banan var det en familj som med stor glädje höll på att lära sina ungdomar att dansa, det blev bra samverkan mellan spelmän och dansare.

Fredagen efter traditionell lunch med ”Hacka och Fläsk” blev på Boda stämman där Boda Spelmanslag firade sina 70 år. Under programmet uppträdde mina favoriter nämligen Västanå teaterorkester dvs med Sofia o Magnus Stinnerbom och Sebastian Dube`. Å vad underbart de spelar svängigt, lekfullt och snygga arrangemang.

Lördagskvällen tillbringades i Nedre Gärdsjö med mycket kul spel. Kvällen avslutades efter officiell stängning med en jam-session med danska och skånska spelmän där slängpolskan stod i centrum och flera unga dansare på golvet, mycket kul avslutning på kvällen och veckan. *Skrivet av Göran Svärd*

Medevi träffarna särskilt den som hölls 17:e juli

Medevi spelträffarna för musik i gränstrakterna mellan Närke och Östergötland är en ny händelse som troligen kommer att bli en årlig händelse. Huvudorsaken att den startade i den gamla brunnsorten var för att hedra spelmannen Hagholm som var aktiv i dessa trakter.

I år var det tre spelträffar inplanerade där en av dem var inriktad mot 1700-tals musik och då främst den notsamling som kallas ”Närke samlingen 1731 eller Pehr Anderssons notbok” vilken under de senaste åren varit under bearbetning. Gänget bakom denna bearbetning var alla inbjudna och deltog i denna spelträff. I olika konstellationer inom gruppen bjöd de på pollonesser, menuetter och

kontradanser ingående i den notsamlingen.

Ett av de mer udda inslagen var när en virginal ingick i instrumenteringen till några av låtarna. Ulla Carin Libert spelade på denna gamla instrumenttyp som tillhör cembalo-familjen. Det är ett instrument som omnämns i skrifter redan på 1400-talet framförallt från mellan och södra Europa. I Sverige under denna tid var det mera vanligt att spinetten användes, detta är också ett instrument som ingår i cembalo-familjen.

Den virginal som Ulla Carin spelade på har byggts av Brita Widebergs pappa på 90-talet. Dess storlek gör att det relativt enkelt går att transportera i vanlig personbil vilket ju underlättar användningen.

Så denna östgötska spelträff blev mest närkingsk eftersom både merparten av spelmän och låtar kom ifrån Närke.

Text och bild Göran Svärd

Spelträff vid "Rulinastugan"

I slutet av juli samlades spelmän och åhörare till spelträff vid den så kallade Rulinastugan som ligger i byn Folketorp, Närkeberg. Pehr Falkenström, Snavlunda, hälsade välkommen och berättade om stugan. Den beboddes senast av den kände närkespelmannen Carl Viktor Rulin som levde där tillsammans med brodern Per Gustav, fram till sin död 1918. Per Gustav dog året därpå. Sen dess har stugan stått tom och endast används då och då som tillhåll för ungdomar.

Carl Viktor Rulin var en mycket skicklig spelman med många spelmän i släkten och vann 1909 spelmanstävlingen i Lindesberg.

Hela 135 låtar finns nedtecknade efter honom i låtsamlingen Svenska Låtar.

Pehr berättade att han redan som ung praoelev hos en mjölkbonde i byn Folketorp

intresserade sig för Rulins stuga och sedan dess sett den förfalla. Att den varit orörd är också en fördel, på väggarna hänger ju Rulins gamla tapeter kvar! Men taket hade nu börjat ge sig och träd växte helt nära stugan. Efter att ha pratat med markägarna tog Pehr kontakt med länsstyrelsen som blev mycket intresserade.

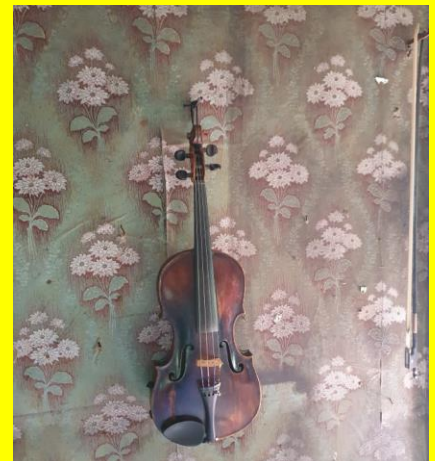
Pengar för upprustning beviljades och med hjälp av traktens byggmästare Ingemar Knutsson har taket lagts om enligt rådande byggnadsvårdsnormer. Bland annat har man valt begagnat tegel. Taknock och hängrännor har gjorts i trä och till hängrännorna har Pehr smitt egna fästen i järn. Många frivilliga har hjälpt till med arbetet och det sista som gjordes inför spelträffen var att städa och röja upp invändigt. Då hittades en gammal fiolstämskruv och en tandborste som kanske självaste Rulin använt en gång i tiden!

Pehr berättade också om den intressanta notboken Carl Viktor haft i sin ägo och som brodern sålde till Folkmusikkommissionen i Stockholm för 100 kr. "Det är den enda av sitt slag i hela

Lerbäck", lär han ha skrivit till dem. Sanningen är att den var unik i Sverige eftersom det är den äldsta bevarade notboken med "spelmansmusik". Notsamlingen är daterad 1731, kallas även Närkeksamlingen.

Carl Viktors fiol som lär ha varit en fin sådan har Pehr också lyckats leta fram och nu fått låna av en släkting till Rulin. På den fiolen spelade Pehr tre Rulinlåtar för oss: en vispolska (SvL nr 75), "Rulins Magdalena" (SvL nr 64) och "Olaus Persson" (SvL nr 162), den sista komponerad av fadern Olaus Persson.

Därefter vidtog gemensamt spel för alla hugade spelmän.

Trots hotfulla moln på himlen klarade vi oss utan regn och kunde ostört spela och fika utomhus.

De spelmän som var kvar valde att gå in och testa akustiken

inne i stugan. Att få sitta där och spela Rulins egna låtar i samma stuga som han själv gjort en gång kändes både märkligt och andaktsfullt.

Pehr Falkenström är en av Närkes riksspelmän.
Ett stort tack till Pehr som tagit

initiativet till både stugans upprustning och spelträffen! Själv hoppas jag på

återkommande spelträffar intill den trevliga lilla Rulinastugan.

/Cecilia Bremer

Bild Åsa Borehed

Korrö festivalen

Korröfestivalen hölls i år 27-29 juli med ett par dagar av workshops innan. Temat för festivalen i år var "spelmansböcker", och jag hade glädjen att representera Närke och Närkesamlingen.

Redan när man kommer till festivalområdet slås man av hur välorganiserat allt är, och vilken varm och välkomnande stämning som finns i området och hos alla människor. Korröfestivalen sägs vara Sveriges största folkmusik-manifestation. Troligen avses väl antalet programpunkter, och de är både många och aptitretande. Det är ett stort utbud på konserter, och på dansgolven är det oftast ett

otroligt tryck. Det finns "Prova på"-aktiviteter, många aktiviteter för barn, verkstäder, workshops, visstugor och låstugor. Fantastiskt trevligt är det när man på dansgolvet ser välkända spelmän och -kvinnor dansa runt. Det blir många härliga möten under en stämma eller festival. Vi var några stycken från Närke som

hejade på, umgicks, och spelade tillsammans. På torsdagskvällen hade jag en låstuga i Låteriet – en aktivitet som blev uppskattad förra året och som man nu har fortsatt med. Förstås spelade jag ett stort antal låtar från Närke (bland annat ett par efter spelman Glys: Glysens Hambo och Skrap-Olas polska), inklusive ett par låtar från Närkesamlingen, men tyckte också att det var trevligt att spela lite välkänt från närliggande landskap.

Temat spelmansböcker tog sig uttryck i fyra konserter som kallades "Spelmansboksfrösa" där olika personer som fördjupat sig i någon spelmansbok både fick spela och samtala med Magnus Gustafsson och Mathias Boström. Inbjudna var bland andra Pelle Björnlert, Hans Kennemark, Josefina Paulsson och Astrid Selling. "Min" spelmansbok blev förstas Närkesamlingen, Pehr Anderssons notbok, från 1731. Först upp på scenen blev Josefina Paulsson som spelade ur, och pratade om, Anders Larssons notbok. Hans Kennemark spelade och pratade om Sexdregasamlingen och så fick jag avsluta konserten med härlig Närkemusik enligt Hans Kennemarks förslag att spela i bakvänd ordning: äldre och äldre. Denna konsert var en av de sex konserter som P2 spelade in från Korröfestivalen, så håll utkik! Den

kommer troligen sändas någon gång under hösten.

Senare under kvällen spelade jag även tillsammans med Ian Carr och Inge Henriksson i Kvarnen. Fantastiskt mysig och stämningsfull lokal! Där fick det bli lite Rulin, lite Närkesamlingen och en egen låt som jag skrev i maj.

Utbudet på Korrö är så

omfattande att det är omöjligt att hinna med allt men skulle vilja, men det är fantastiskt med det som man ändå hinner vara med om. Något som grep mig lite extra var under en visstuga med flera väldigt bra sångare. Mattias Ristholm parade ihop en sång som sjöngs av svenska soldater på 1700-talet med en nutida ukrainsk

sång. Otroligt starkt och gripande!

Jag hade dessvärre inte möjlighet att vara kvar under lördagen, men hoppas verkligen kunna åka på hela festivalen nästa år. Det är en liten bit att åka, men Korrö-festivalen är verkligen värt resan!

Text: Olof Ericsson

Willboda spelmansstämman 27:e juli

Stämman hade omkring 45 gäster i publiken och 10 musiker. Vädergudarna var verkligen med oss! Dagen bäddades in i strålande sol och inte ett moln syntes på himlen.

Allspel på lagårdsbacken

Rickard Hägerstrand, Samuel Lundström och Anna Johansson var primus motor i allspelet på lagårdsbacken i strålande förmiddagssol.

Kapell Malén

Mestadels egenkomponerad folkmusik med Anna Johansson på fiol, Klas Friman på gitarr och Camilla Malén Friman på cello. Kapellet hade skivsläpp av "Pizzatown Rebellion" med bland annat uruppförande av låten "Vilda Willboda" där Stephan Jarl var med och gästspelade på slagverk.

Claes Ottelid & Stephan Jarl

Sprittande gitarrpolskor med Claes Ottelid på gitarr och Stephan Jarl på slagverk. På ett av framförandena gjordes ett inhopps från Anna Johansson i Kapell Malén.

Sevdalini

Malmöbaserade Sevdalini består av Mehmed Jacic (sång, gitarr, valthorn, munspel), Samuel Lundström (fiol), David Kappelmark (gitarr), Clara Ljungkvist (cello) och Stephan Jarl (slagverk). Vi avslutade dagen med smäktande vacker folkmusik från Balkan.

Dans

För framtiden finns planer på en dansbana på Willboda, men redan nu dansas det under stämman. Den uppstod spontant både på gräset ute och på det lilla utrymme som fanns i konsertlokalen.

Nästa år blir det
spelmansstämma igen!

Vi hoppas att du har tid och
möjlighet att komma till
Willboda 2024 sista lördagen i
juli!

Willboda Gård – en pärla i
Lindesbergs kommun

Willboda gård är en vacker och
relativt välbevarad bondgård
uppförd på 1700-talet och
tillbyggd på 1800-talet. Den är
vackert belägen i Spannarboda
med utsikt över åkrarna. Gården
är idag en privatbostad och ägs
av Björn och Malin. Willboda
är främst förknippat med musik
med hemma-hos-konserter där

Björn och Malin bjuder in folk-
och jazzmusiker ett antal gånger
under året och anordnar
Willbodas egen
spelmansstämma i juli.

Text och Bild Anna Johansson

Spelfest i Snavlunda 31 juli

I mitt hus i Snavlunda, Sydnärke, ordnar jag spelträffar. En måndagkväll i juli slog vi rekord! I salongen var vi 48 personer, varav 37 spelmän. Dragplåstret var naturligtvis Jane, Lars och Tommy som bjöd på en underhållande timme med fint spel och avspänt prat. Hela huset fylldes sedan av tonerna från nyckelharpor, fioler, cittra, flöjt, dragspel och gitarr – härligt!

Ulla Carin

För info om kommande spelträffar, kontakta:
Ulla Carin Libert, uc.libert@gmail.com

Bild; Lars Lindkvist, Jane Karlsdotter och
Tommy Wallster i högform.

Fotograf: Åsa Borehed.

Spelträff med Workshop och Konsert Hembygdsgården Brevens Bruk 5 augusti 2023

Augusti månad, sommaren har
nått sin höjdpunkt men
dagarna är fortfarande långa å
ljumma. Kvällarna börjar
mörkna och dofterna blir
tydligare. Hem-bygdsgården
ligger, vid Brevensån som

förbinder sjön Botaren med
Kullasjön, i östra Närke.
Platsen är ett tre-riks-rös,
Östergötland – Närke –
Södermanland. Här har varit
Spelmansstämmor 1954 – 73.
De olika Spelmansförbunden i
Östergötland Närke

Södermanland turades om att
arrangera stämmorna.

Från 2010 har så Spelmans-
stämmor och Spelträffar åter
arrangerats tack vare ett starkt
engagemang av Alf Ekblad,
Brevens Bruk.

I år prövade vi något nytt. Att samarrangera och dela på de kostnader som blev. Närke-ÖLFM ,och Södermanlands Spelmansförbund.

Konceptet såg ut så här:
Workshop – Fika- Allspel-
Buskspel- Knyttis- Konsert-
Buskspel.

Då pandemin... Coviden...har förhindrat mycket av gemensamma sammankomster bestämde vi att alla kostnader denna dag skulle förbunden som arrangerade, dela på.

Workshoppen hölls av:
Erik Hammarström-
Östergötland ; Pehr
Falkenström-Närke; Christer
Ode´n-Södermanland.
Musiken de lärde ut är från
Spelmansböcker från
respektive landskap. Så
inspirerande utlärling !
Vilka mästare i stil och
utlärling! Vi var ett 15 tal
personer som fick åtnjuta
detta.

Fikat:
Alla som var närvarande,
besökare, å deltagare i
workshoppen åtnjöt detta utan
kostnad.

Allspel:
Nu hade skaran spelfolk
fördubblats. Workshops
ledarna fortsatte hålla i

Allspelet
De instrument som som
spelades på var Klarinett,

Flöjter, Cittra, Nyckelharpor
och Fioler.

Ett 10-tal åhörare fick njuta av
vårt spel.

Buskspel: Mellan Allspelet och
Knyttiset fanns utrymme för
Buskspel.

Knyttis:
Ett dignande bord dukades upp
inomhus, å trevliga samtal kom
igång runt små-borden.
Christina Frohm som var där
blev ombedd att berätta hur
det var första gången hon var
på
Spelmansstämma i Brevens
Buk.

Här Christinas berättelse:
Sextonåriga Christina Frohm
hade fått kännedom om årets
stämmor via utskick från
Södermanlands spelmans-
förbund där hon sedan två år
varit medlem. Sista stämman
för säsongen var den i Brevens
buk i slutet av augusti. En
stämma som sedan flera år var
ett samarbete mellan tre
landskapsförbund – Närke,
Östergötland och Sörmland.
Hennes föräldrar var inte svåra
att övertala och resan
anträdde med tåg från Gnesta.
Närmaste järnvägsstation var
Högsjö som ändå låg en mil från
Brevens. Efter att ha kontaktat
spel-männen i Katrineholms
spelmanslag blev överens-
kommet att den vänlige Allan
Carlsson kom och mötte i sin
blanka svarta PV och skjutsade
den lilla familjen till stäm-
moplasten.

Bland kända spelmansprofiler
som syns på bilderna kan
nämnas Bertil Rydberg från
Vintrosa, ordförande och
spelledare för Närkes spelmän
samt Anton och Gunnar
Kärnheim, Sven Hedlund från
Gällersta,

Västerbottningen Ragnar
Forsgren, Örebro och en av de
få unga på den tiden Peter
Beijer från Örebro.

Christina ombads vid flera
tillfällen att spela solo, och det
var inte brukligt bland spelmän
vid denna tid då Spelmännen
gärna spelade i små grupper.
Konsert:
Folkmusik Gruppen " Folk My
Life" 4 unga musiker från

Tyskland, hade kontaktat oss och undrat om dom kunde få komma å ge en liten Konsert på vår Spelträff. De spelar mycket musik från Tyska och Svenska spelmansböcker. Efter att ha lyssnat på några klipp av deras musik, var det bara att tacka ja till erbjudandet ! Vilka MUSIKER, Vilket SAMSPEL och vilket SVÄNG.

Tre av fyra medlemmar berikade vår kväll.

Saxofon + Fiol Alexa Gödde,
Gitarr Alexander Peters,
Nyckelharpa + Fiol Johannes Ruttermann.

Vi åhörare lyssnade andäktigt och gungade med i svänget.

En av låtarna dom spelade var Festpolskan....Å dom undrade varför heter den Festpolskan när den har ett annat namn...polska nr..

Då reser sig Pehr Falkenström upp å säger det kan jag berätta för er....Å så berättar Per...Att han och David Bastviken skulle spela, Nr. 15 ur Olof Larssons notbok, på ÖLFM:s 70 års Jubileum 1998, sekunden innan dom går upp på scenen säger dom – Det är ju fest, så den får heta Festpolskan

Folk My Life ombads att delta i Folk at Heart.... å att ge oss ett extranummer...

En tapper skara fortsatte spela tillsammans med två av musikerna som lärde ut en låt trots den sena timmen Undertecknad begav sig hemåt efter en helt Magisk Oförglömlig Dag/ Kväll

Ett Varmt Tack till ALLA ER som var där och bidrog till den OFÖRGLÖMLIGA dagen!

Klara Holstad
Södermanlands
Spelmansförbund
Fotnot

Artikeln kommer också att skickas till tidningen SPELMANNEN

Lerbäcksstämman 2023, Hembygdsgården 19;e augusti

För fjärde året genomfördes den lilla och mysiga stämman i Lerbäck. Första året 2018 var det stort pådrag med många spelmän engagerade till Ölfm-s 90-års jubileum och hyllningsstämma till Carl Viktor Rulins ära. Därefter har focus inte legat på arrangemangstyngd kvantitet, utan bara på oss enkla spelmäns behov att få träffas och spela ihop.

Stämman är ett samarrangemang med Hembygdsföreningen som bjuder in oss till sin vackra hembygdsgård. Där visas hantverk av olika slag och dessutom ordnar de med fika,

korv och hamburgare så ingen ska behöva gå hungrig.

Efter sedvanligt allspel och uppspel på hembygdsgårdens tun, var det dags för stämmans konsert i kyrkan.

I år var det de bägge unga riksspelmännen Alvina Herbinge Rygne och Nichelle Johansson som höll i den.

Fint samspel och deras fantasifulla och innovativa arr av nästan bara Närke-låtar imponerade! Jag kan konstatera att Närke-musiken är i goda händer. Tack Alvina och Nichelle!

Nu efter konserten var jag inte ensam om att kända ett stort spelsug.

Buskspelet tog fart igen och när mörkret började komma samlades vi inne i hembygdsgården för ett mycket inspirerande jam som höll på till midnatt.

Tack alla som kom och bidrog till en fin stämmodag i Lerbäck!

Pehr Falkenström

På folkmusikfestival i norra England.

I somras fick vi möjligheten att resa till *Rothbury traditional music festival* i Northumberland. Vi var inbjudna som familj att dela med oss av svensk folkmusik och vi tog givetvis med några låtar från Närke. En av våra låtar var Skrap-Ollas polska efter Glysen. Rothbury är en liten ort, men festivalen som började på 1970-talet, samlar några tusen besökare och har ett brett program. Det mesta handlar såklart om musik från de brittiska öarna, men i år var det ett tydligt skandinaviskt inslag också. Den brittiska folkmusiken är ofta snabb och ekvilibristisk, så som en kontrast framförde vi

vallmusik med kulning, koskälla och flera olika sorters spelpipor. Vår lugnare stil och ålderdomliga låtar uppskattades mycket av engelsmännen.

Vi ledde en jamsession på puben i ett långt tvåtimmarspass tillsammans med en finsk spelman (Esko Järvelä) och i kyrkan deltog vi i programmet *Welcome to Scandinavia* där även säckpipeblåsaren Andy May deltog. Inte den vanliga skotska säckpipan utan den

lokala *Northumbrian pipes* som har ett mycket mildare ljud. I kyrkan lät vi också dansen få synas när tjejerna dansade slängpolska.

På pubjamen visade det sig att flera brittiska spelmän kunde en hel del svenska låtar, så än en gång blev det bevisat att folkmusiken inte känner några gränser. Norra England har dessutom sen gammalt kopplingar till Skandinavien, även om de inte alltid varit så fredliga.

Johan Bremer, som reste med Cecilia Bremer och Edith Storm Bremer och Elias Bremer

Höstens kommande händelser

Mia Marine kursen

Höstens stora utvecklingssatsning för medlemmarna inom ÖLFM är den 2 helgers kurs som samordnas med Örebro Spelmanslag, FELAN och NBV. En av Sveriges absolut bästa spelmän och pedagoger leder denna kurs nämligen Mia Marine. Denna kurs har under 2022 genomförts inom Västergötlands Spelmansförbund och fått utmärkta recensioner av deltagarna. Om du är intresserad skicka ett mail till goran.svard@telia.com.

FELAN hösten 2023

Felan i Örebro har som vanligt ett mycket bra program för kommande termin. De har sina kvällar 1 gång/månad i början av varje månad, exakt datum se nedan.

9:e september Markus Räsänen och Simon Nyberg

14:e oktober Föllinge dans och musik

11:e november Trio Rop

9:e december Kringel m gäster

För ÖLFM's folkmusiker kan vi speciellt varmt rekommendera dagen den 14:e oktober eftersom det då blir både dans-och spelkurs innan Felan kvällen den gången.

Låtkursen kommer att ledas av bröderna Mats och Ulf Andersson som är experter på Föllinge musiken dessutom väldigt duktiga instruktörer. Kursen bokas via Felan's hemsida (Felan.se).

Spelträff på Karlskoga Folkhögskola, Aggerud söndag 22/10

Det var länge sedan ÖLFM ordnade en spelträff i de allra västligaste delarna av vårt distrikt men nu är det tänkt att återstarta en sådan tradition.

Det kommer att bli ett program med uppspelning och workshop innan det stora jam-spelet startar. Vi kommer också att bjuda in deltagare från Värmlands Spelmansförbund och Västra Götalands Spelmansförbund för att öka vår samverkan med dem. Håll ögonen på ÖLFM's hemsida för mer info.

Alla spelmän kommer erhålla en matig smörgås till fikat.

Preliminärt program;

15.00 Magnus Börjesson spelar några låtar ur Norrbergasamlingen

15.20 Anders/ Ulf spelar några låtar med låtar från Väst Närke

15.40 Workshop; Olle Linder lär ut en låt ifrån Per Anderssons notbok.
Anders/Ulf lär ut en låt ifrån Per Saxholms låtskatt

17.00-tills vi tröttnar JAM

Önskas mer info kontakta;

Ingemar Nilsson , info@insotek.se

"En resa med Närkesamlingen" är nu inne i spurten.

Under Musikveckan i Snavlunda gästade jag, Olof Ericsson, tillsammans med de fenomenala Alvina Herbinger Rygne och Sébastien Dubé Snavlunda kyrka för den nionde konserten i konsertserien "En resa med Närkesamlingen".

Efter många dagar av regn klarnade det upp och blev en fin sommarkväll i en idyllisk kyrkby.

Det är en härlig känsla att mötas av en fullsatt kyrka med en förväntansfull publik. Vi spelade såväl "nya" låtar ur Närkesamlingen som mer kända och redan spridda som "Systerpollonese" och "von Essers pollonese". Vi möttes av mycket värme, och vi på

scenen hade en fantastisk kväll. I sista låten – Rännilen – bjöd vi in publiken att sjunga tillbaka en slinga i låten, och här fanns det både röstresurser och sångglädje.

Nu kan man titta fram mot avslutningen av serien som blir med undertecknad tillsammans med legendaren Anders Norudde – som nu verkligen är i ropet, och organisten i S:t Nicolai kyrka Karl Magnus Jansson på tramporgel. Konserterna av del 10 blir på Mötesplats Alfred Nobel lördag 11 november kl. 16.00 (i samarbete med Karlskoga Konsertförening) samt i Wirénsalen, Örebro konserthus söndag 12 november kl. 17.00.

På konserten hoppas jag att Norudde har hinner känna på riktigt många

instru-ment. Ett par favoriter – Nerikepolskan och Galanten – kommer att spelas, plus några som finns kvar i notboken.

I slutet av det programmet kommer alla låtarna ur Närkesamlingen, Pehr Anderssons notbok, från 1731 att ha spelats i Örebro och runt i Närke med olika konstellationer under 2022 och 2023.

Framtiden då?

Det är ju superroligt att låtarna ur Närkesamlingen spelas alltmer. Och det finns även planer på kommande workshops och andra aktiviteter. Vi möts kanske då?

Text o bild Olof Ericsson

NÄSTA NUMMER AV STÄMNING

**I nästa nummer; Spelmanssläkten Nilsa en av Per Saxholms läromästare
Folkmusikvågen på 70-talet efter "När jag gick å fria"
Munspel, flöjt och dragspel som folkmusikinstrument**

Vill du berätta om något roligt för ÖLFM's medlemmar så är ett inlägg i kommande STÄMNING ett bra alternativ.

Maila ditt bidrag tiii; goran.svard@telia.com

MANUSSTOPP NR 3 2023-11-15

Styrelse för Örebro

Läns Folkmusikförbund

Ordförande Birgitta Linder

birgittalinder@gmail.com

Kassör Jan-Anders Andersson

jananderses@telia.com

Sekreterare Göran Svärd

goran.svard@telia.com

Ledamöter Anna Johansson, Greta Herbinge-
Rygne, Ingemar Nilsson, Olof Ericsson och
Pehr Falkenström

Revisorer Elisabeth Helldén och Johan Höjenberg

Framsida; från stämman i Siggebohyttan

Foto Anders Östlund

Stämning nr 2 Årgång 38

Medlemstidning för Örebro Läns Folkmusikförbund

Redaktionsgrupp: Birgitta Linder och Göran Svärd

Ansvarig utgivare Birgitta Linder

Kontakt för god Stämning För nr 2 svarar Göran Svärd.
Medverkande i tidningen ansvarar var för sig för sina
artiklar.

Medlemsavgift i ÖLFM år 2023:

Årsavgift för vuxen 230:- och medlem under 20 år 80:-

Betala till pg 384874-4 , bg 364-0968 eller med
Swish 123 434 2036.

Tryck Föreningarnas Hus Örebro

Adressändring görs till kassören eller på www.olfm.se

Nästa nummer av STÄMNING

kommer i November 2023

Äldre utgåvor av tidningen hittar du på www.olfm.se

KALENDARIUM

Låtkurs 1;a Mia Marine	2023-09-16—17
Felan	2023-10-14
Spelträff I Karlskoga	2023-10-22
Felan	2023-11-11
En resa med Närkesamlingen	2023-11-11 o 12
Låtkurs forts Mia Marine	2023-11-18—19
Felan	2023-12-09